

DÜNDEN BUGÜNE BALKANLARDA NE DEĞİŞTİ?

Şenol KANTARCI*

Kosova krizi için toplanan Temas Grubu toplantıları istenen sonucu vermedi. Herşeyden önce ortak bir karar çıkmadı. Rusya, koca tarihi yanıltılmayarak, bekleneni yapıyor, bu müzakerelerde problem çıkarıyor ve silah ambargosu konusunun dışında Batılı üyeleri ile ters düşüyor.

Tarih yine tekerrür ediyor, aslında dün, bugün veya kimbilir yarın...değişen bir şey olmuyor.

Biraz eskilere gidelim, tarih 7 Teşrin-i sâni 1324/ 20 Kasım 1908 Filibe’de Edhem Ruhi tarafından çıkartılan “*Balkan*” gazetesine bir göz atalım. Gazetenin ibaresi “*Pazartesi’nden maada her gün çıkar bi- taraf Türk gazetesidir.*” Bu gazetenin ilk sayfasındaki manşet dikkatimizi çekiyor. Manşet: “*Balkanlarda Tehlike*”. Edhem Ruhi’nin kaleminden çıkan makalenin ilk iki paragrafı şöyle:

“Herkes bütün Balkanlara saran ateş-i hırsın, hangi taraftan ve volkan gibi patlayacağını anlamaya çalışıyor.

Şark meselesi, Balkan tehlikeleri dünkü, bugünkü davalar değildir. Bu meseleler ta onsekizinci asrın bidayetinden beri türlü türlü patlak vermiş, fakat bu defaki kadar bambaşka bütün Avrupa’yı telaşa ve endişede bırakacak bir hale gelmemiştir.” diyerek Sırbistan’ın her zamanki tecavüzkâr tutumunu satırlarıyla anlatmaya devam etmiştir:

“..Sırbıye muttasıl Avusturya’nın tepesine binmeye ve hatta son haberlere göre de Bosna Hersek’e Sırp çeteleri sevketmeye başladı...” “Sırbıye’nin bu cüreti arkasındaki dayak artık aşîkâr.” diyerek Rusya’yı dile getiriyor. Edhem Ruhi Rusya’nın Balkan politikasındaki her zamanki yerini işaret ediyor.

“*Balkan*” gazetesini karıştırırken bu defa 17 Mart 1325/ 30 Mart 1909 tarihli yine Edhem Ruhi’nin “*Son Sahneler*” başlıklı makalesine takılıyoruz gözümüz. Edhem Ruhi, yaklaşık 90 yıl önceki Balkan grafiğini şöyle çiziyor.

“Politika aleminde son sahneler hiç de değişmedi. Filhakika kisve, eşhas değişti. Fakat komedyâ hep aynı komedyâ, siyasettir. Dolap hep aynı dolap siyasettir. Değişen yalnız bir sahnedir.

Mesela bütün Şark ve Garbı dehşetli bir intizarda bırakan Avusturya, Sırbıye haberleri hep neticesiz kalıyor.”

Rusya’nın ortalığı bulandırdığını ve sonra geri adım attığını anlatan Edhem Ruhi, makalesine devamlı “*...Ortalık biraz sükûnet buluyor görünüyor. Fakat bu da*

* Atatürk Üniversitesi Atatürk İnkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü Okutmanı

çok sürmüyor. Biraz geçer geçmez ufuklar yine kararıyor. Bir fırtına bir girdapdır hasıl oluyor. Günler hep böyle geçiyor.” demektedir.

Evet, Edhem Ruhi bu “*Son Sahneler*” isimli makalesini “*Balkanlarda Tehlike*” makalesinden bir yıl sonra yazmış. Biz de bu makaleyi yaklaşık doksan yıl sonra yazıyoruz. Komediya aynı komediya, dolap aynı dolap..değişen hiçbir şey yok...

Kosova bugün kan ağlıyor. Önlem alınmaz ise bir Bosna dramı daha yaşanacak ki, Bosna’da vahşice katledilen 300.000 İNSAN’ın kanı henüz kurumamışken. Bir asra yakın zamandır Balkanlar’ı karıştıran, I. Dünya Savaşı’nın fitilini ateşleyen Sırlar her zamanki gibi yine sahnededirler.

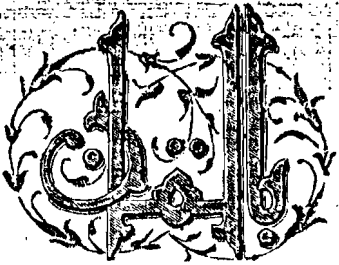
“Irak’ın elinde kimyasal ve biyolojik silahlar var ve bu silahlar Irak’ın komşuları için büyük bir tehlike arz ediyor” gerekçesini ileri sürerek apar topar körfeze abanan Amerika Birleşik Devletleri, bugün her ne kadar petrolü olmasa da “İNSANLIK NAMINA” Kosova’ya yönelmelidir. Saddam’a verdiği gözdağını Sırlara da vermelidir. Amerika Birleşik Devletleri’nin Irak hareketına karşı olan Rusya, Sırp katliamına da karşı olmalıdır. 21. yüzyılın eşliğindeki bu vahşi soykırıma bir nokta koyulmalıdır. Bütün bunların yanında, eğer “*Sırbistan zalim idarecileri Kosova’yi ikinci bir Bosna Hersek haline getirip soykırım yaparsa karşısında Arnavutluk ve Makedonya’yi bulur. Bu iki ülkenin savaşa girmesi ile Türkiye, Yunanistan, Bulgaristan savaşın dışında kalmaz. Bu ise Balkan Savaşı’na dönüşür. Balkan Savaşı ise Üçüncü Dünya harbinin fitili ve barutu olur. Kafkasya’daki savaş ortamı ile Balkanlardaki Kosova kıvılcımının arkasında Rusya vardır...*”

Edhem Ruhi’nin 1908’de ve 1909’da anlattığı Balkanlar ile günümüz Balkanları arasında küçük bir nüans dahi yoktur. Tarih bize “*Milletlerin değerleri ölçüsünde yok edilmesiyle, milletlerin yeniden uyanışı çağını birlikte yaşıyor.*”

BİBLİYOGRAFYA

- 1-Balkan, 7 Teşrin-i sani 1324/20 Kasım 1908. No:595
- 2-Balkan, 17 Mart 1325/30 Mart 1909, No:701
- 3-Türkiye, 11 Mart 1998
- 4-Erzurum, 9 Mart 1998

آبونه شرائعی
 خارج ایچون بلغارستانه
 آتی آینی
 ۱۸ • فراق
 ۷ • فراق
 اوج آیا
 ۱۰ • فراق
 ۴۰ • فراق
 آبونه بدل یئینئر

آدرسی
 نئنده [مائان] اداره خانه
 ADRESSE:
 Redaction de "SAK"
 PHILIPPOPOLI
 صاحب و محرری اذهم روحی
 نسخہ (۱۰) بارہد

701 № بازار اترسی دن ماغدا مر کون حیقار بیطرف ترک غزہ سیر اوجی سنہ

صوک مصلح

بولتیقه غلامه صوک مصلح هجده دكشتمدی . و الحقیقه كیسه . اشخاص دكشتمدی . فقط نومیدا . هب عینی قومد بای سبندر . دولاب هب عینی دولاب سبندر . دكشتمدی بالکتر بر . مخته در . ملا سون شرق و غربی دهشتلی بر انتظارده براتن اوسترا . صریبه خبرلی هب تیجه سز قاپور . بوكون صوك خوبر مرایی طرفك اراتق بر حله حربه سباه عساریمك متح السكین رحاله كلكیكنی بیله بریور . صلاح اولونجه انكتره و فرانك . و بالخاصه اسلاو حلیمی سا ییلان روسیمك سالجوانه توسطی كور رولور . اورتلقی براز سكوت بولیور كوروتیور . فقط بوده جوق سوزمیور . براز كبر كیمز اقلر یه قارادیور . بر فورطنه . بر كوردادر حاصل اولیور . كونر هب بوله كیور . اوسترا صریبه یعنی بوسته مرسك مسئله سندن سوكره بالغانده مهم مرسته سیاسی وارسه اوده دولت علیه ایله بلنا رسلك اكلاشوب اكلاشه مادینی . ایشك ترمیه و اراجنی خصوصیدر . دولت علیه ایله بلغارستانك اولولا شوب اولزانه ماهی . ایشك نه متیجر اوله جنی نكن دكل اكلاشه میوره بو ایشده

اوله غوسپودین مینستر لایمچك درسامه كیدینی . اوراده مذاكراتك اولوایشی . بعده غوسپودین مینسترك تیجه لی تیجه سز عودتی . جوق كجهدن یه عسكركه . اردو تمجیزی . قارده قیامده تمجین اولونك اردونك سون بلغارستانی هبجاه دوشورده سی . تجارت . آلیش و بریته صوك بر شریه دها ایندرمه سی . دیركن روسیمك بلغارستانه شفاعت نسا هر می . بلغار عافیل و مطبوعاتك آتی بر غوغیه باناسون روس ایلمن دیبه هب بر اغزمن باخرمه باشلاملی . سوكره سوكره بو شفاتكده چایته چیقمه سی . پزرسبورغ پروتوقولك نه دولت علیه ایله جایگه اولان مسائل معلقه حل و فصله ملحق قالمه سی . بوكا حدت ایدن سوفاه غزته لینگ روس باهمزده آدم چیقمادی دیمك كتیبرجه سنه فریادی . دیركن عن المصلح اولكی سكون ماله مینستری غوسپودین سالاشغه خارجه مینستری غوسپودین پاریشوقك زوسیه حرکتدر . كه آرزمان ایچنده كوریلن اولدیقه مهم و صوك مصلح دره . ایشته شمدی جای تأمل و اندیشه اولان قضیه ده . بو مصلح ترك نه سورنه قیامه چیمندر . بو مصلح نامل قیامه جنی ؟ بزه اولهه كاپوركه بو مصلح ایزكیم . یا اوسترا ایله

ایکدن بری محضدر .

مرد اوله لم

بعض پرلردن . اهالی اسلام مز شورهاده بوراده اورا دهادی حق حقه معامله دانه مکتوبلر یازیلیور . قس بو تارك بر جونی امصانز ! بو حال مسلماننه باقیمشاز . مادامكه بر جمنز آردر . او حقمنی میانه چیقارمق اینلیوزر کیلمدن نهدن قورقوروز ؟ دوشونیورمی كه بو فورق قلق . باشزه بر بلا كچه بر خفارت . بر تجاوز وقوعه بوشه حكوت صکیور . باش آغز بدرجه سنه حقن . آرامانق بوزندن بو حاله كلك !
 دون صباح یه قرائلمدن بر مکتوب آلدن . قرائلغه ملحق حصکوی قره سنه اهالی اسلام دن عل اوغل اسماعیل محمد اوغل قنر افانك نه ایچون با اوردون کیور سیکز دیه قورمچیز طرفه فو کولیدی . بو ایکی مسلمانك شمدی توکور دکتری و دها بعض شیر یازیلیور اینی با آسلمان ؟ سنك چانك جانده باله عمرینك جانن ایلجانی ؟ ایلورده حقه حکمه ده صرف الله زسایسون بر دایر بر شاهد کی و شمديك اداره خانه محفوظ کله . اوزره ر امنا کله .